

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt - kr.
Félévre 5 -
Negyedévre 2 - 50
Egy óra 1 - 50
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Nagy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többes hirdetések alk. szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

A monarchia két része.

Debreczen, nov. 28.

*Négy szó nyilatlott a hazán keresztül
S négy röpke szóban annyi fájdalom.*

Van a magyarnak egy szent emléke, melyet ezredéven keresztül a jóleső érzések meleg szeretetével szokott volt feleleveníteni. mikor reá emlékezni bölcsen szükségesnek látta a Gondviselés — de tudott a magyar fegyverek csatogása és kardok villámlása között is emlékezni s hatalmat szerezni, igazságot szolgáltatni ennek a szent emlékek, mely talán a maga eredeti formájában különbözött némileg attól, ami belőlünk maradt, hanem a későbbi időkben annál határozottabb alakot nyert határozott beszédű tételes törvényeknek győzedelmes csaták és háborúk hatalmas parancsszavának dörgedelmes hangjai által.

Vérszerződésnek hívja azt a szent emléket a történelem, a mely első mondta ki több mint ezer év előtt, hogy a magyar szabad és független, országának ügyei felett maga rendelkezik s atok alatt hagyja meg, hogy a fejedelem tanácsából és az ország ügyeinek intézéséből a nemzet tagjai soha ki ne zárassanak.

Ezt a vérszerződést pecsételte meg a honfoglaló magyar nemzet ezer évvel ezelőtt ott a pusztán midőn szerzett fejedelmével megalkotta örök időkre az önálló független és szabad magyar államot s szent parancsul hagyta a késő unokákon, hogy azt minden külső és belső ellenség ellen védelmezzék a utolsó csepp vérig.

Annyira ment ennek a függetlenségnek és szabadságnak a védelme és szeretete, hogy alig 300 évvel a pusztaszeri kötés után már oklevélben volt kénytelen kiadni az uralkodó, hogy minden törvényellenes cselekedete ellen a fegyveres ellenállás jogát adja meg minden nemzetnek.

S folytak az évek, mult a magyar nemzetnek ideje, míg végre kiadta azt a nagy jogot a kezéből s ezzel megadta a módját annak, hogy a király szabadon dülhason az alkotmányon, ha akar s lázadás legyen, a ki az ellen felszólal.

Jött végre a szabadság szelleme, s ha nem is volt képes visszaadni e nemzetnek azt, amit maga dobott el magától, a fegyveres ellenállás jogát: legalább szorosán meghatározta a király jogait s a nemzettel érintkezésének módját felelőssé tevén minden tettéért egy a nemzet kebeléből kiválasztott férfiut.

Azt hittük, hogy az a felelősség szentül meg fogja őrizni a mi szép emlékünket, a mely legutóljára alig 100 évvel ezelőtt tételes törvényeink közé is iktattatott.

Elérkezett vegre sok hányattatásaink után a mi időnknek ideje s megülte a magyar állam és nemzet, első világon fennállásának ez e r e v e s ünnepét,

Történt azonban, hogy abban az esztendőben család és ravasz férfiak voltak hivatva viselni a felelősséget az uralkodó tetteiért, a kik aztán az országgal az uralkodó közössége folytán összekapcsolt másik állam felelős vezetőivel olyan alkura léptek mely az ezreves magyar haza megromlásával vala egyértelmű. A törvény és jog, a szabadság lábbal tiprásával azért olyan országgyűlést hozott össze, melynek többsége hajlandónak mutatkozik arra, hogy Magyarország megromlására közreműködjen.

Mindeme sajnálatos események keserűséggel töltötték el a nemzet szívet s áhítattal nézett a királyi trón felé, onnan remélvén vigasztalást a második ezredév elején, az annak első országgyűléséhez intézendett szavakból.

Hittük, hogy ez a trónbeszéd ünnepélyes megpecsételése lesz a második évezred elején annak az első szernek, a melyet honfoglaló őseink ott a pusztán szerzették.

Azonban keservesen csalódtunk a magyar király tanácsosai nem tartották szükségesnek, hogy bevezesse nemzetét az új ezredévben miután júniusban bezárta a régít.

Sőt nemcsak az a fájdalmas, a mi nincs benne, hanem különösen az, a mi benne van: az a négy szó, melyet e sorok fölébe irtunk s a mely négy szóban annyi a fájdalom . . .

A magyar király a magyar állam élete második évezredének kezdetén megtagadja annak külön állami létét!

S az a mótely nem mai keletű, mely az eszmének és fogalmaknak ily sajnos kavarodását okozta az elmékben. Már évekkel ezelőtt szélteben kezdtek használni az osztrák-magyar monarchia kifejezést, mely első megtagadása volt annak, hogy Magyarország önmaga önálló és független állam, mely semmi másnak alárendelve nincs, mert hiszen ha az igaz, úgy nem lehet semmi féle monarchiának egyik állama, amely kifejezés egyenesen alárendeltté teszi a magyar állam közjogi állását.

Eleinte csak hirdették, de 1890-ben már beiktatták a konzuli bíróságokról szóló törvénybe s azóta teljesen polgár-

jogot nyert minden hivatalos írásban és szóban egyaránt

De eddig még legalább elismerték a monarchiában Magyarországot is államnak, míg az idén a kormánypárti lapok már mint a monarchia egyik felét kezdték emlegetni s ime most a második ezredév első országgyűlésén megnyitó trónbeszéd következetesen használja e kifejezést: a monarchia két része.

Elszomorító állapot ez az eltévelyedése az elmének, mely egyenesen megtagadja az 1790/91. évi I. törvény-cikket, mely Magyarországot önálló, független és semmi más országnak alá nem rendelt államnak hirdeti s megtartására királyt és nemzetet egyaránt kötelezi.

Feleljenek ezért a nemzet színe előtt a király tanácsosai első sorban a miniszterelnök, ki a trónbeszédet a királynak átnyújtotta.

Hisszük, sőt tudjuk, hogy pártunk kellőképen meg fogja erre a törvény ellen elkövetett merényletre a választ az országgyűlésen adni és számon fogják kérni a kormánytól államiságunk elsikkasztását, amely bűn, vetekedik a hazaárulással . . .

Im, lásd te félrevezetett, megvásárolt nemzet, milyen kormány kezébe tetted le egy hónappal ezelőtt a képviselő-választások által sorsodat. Madara tolláról, embert barátjáról ismerik meg . . . Hát ezek a te barátaid, én és es jó magyar népem? Nem hiszem.

Ebredj fel tehát és jér ide mi közénk!

Éljen a független magyar állam!

Kohányi Gyula.

Uj püspökök. A hivatalos lap mai száma közli a rozsnyói és lugosi püspöki székek betöltésére vonatkozó kir. kéziratokat.

Az előbbi így hangzik:

Vallás és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére **Ivanovics János** dulcignói címzetes püspököt és osztálytanácsost rozsnyói püspökké kinevezem.

Kelt Bécsben, 1896. évi november hó 22-én.

Ferencz József, s. k.

Wlassics Gyula s. k.

Az új rozsnyói püspök szegedi plébános volt s mint ilyen választották meg Hermann Ottó ellenében képviselőnek kormánypárti programmal. Pártszolgálati jutalmául 1893-ban kinevezték kultuszminiszteri osztálytanácsosnak, az egyházi ügyek előadójának s ebből az állásból került most a püspöki székbe.

A lugosi püspökség betöltésére vonatkozó királyi kézirat a következő:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. Radu Demeter görög katolikus esperes és gyulafehérvári érseki szentszéki ülnököt lugosi görög szertartású katolikus püspökké kinevezem. Kelt Bécsben, 1896. évi november hó 22-én.

Ferencz József, s. k.
Wlassics Gyula, s. k.

Radu Demeter, az új lugosi püspök Romániából kerül a magyar püspöki szébe. — Radu Magyarországon végezte ugyan összes tanulmányait, jelenleg azonban a bukaresti román katolikus szemináriumnál működik, mint prefektus. Ugy beszélik, hogy az új püspököt maga a balázsfalvi érsek ajánlotta melegen a felségének kinevezésére.

A trónbeszéd és a külügyi helyzet.

Azt a körülményt, hogy a trónbeszéd a külügyi politikát egyáltalán nem érintette, politikai körökben úgy magyarázzák, hogy igen komoly külügyi konfliktusok előtt állunk. És sem teszi ugyan elérhetővé a merev titkolózást, mert a parlamentnek okvetlenül érte sülnie kell a külügyi helyzetről és éppen ezért a képviselőház legközelebbi érdemleges üléseinek egyikén az ellenzék részéről érélyes interpellációt intéznek a miniszterelnökhöz.

A főrendiház megalakulása. A főrendiház e hó 29. vasárnap d. e. 11 órákor értekezletet tart, melyen ki fogja jelölni a választás alá kerülő tisztviselőket. Ezt megelőzőleg az igazoló bizottság 28. szombat d. e. tart ülést, melynek napirendje a következő: 1. Kérvények. 2. Bejelentések és 3. A főrendek jegyzékének összeállítás.

Színház, erkölcsiség, képmutatás.

I.

Bizonyára e cikknek, a címéből is rögtön arra következtet a szíves olvasó, hogy e néhány sornak legalább is kiindulás pontját,

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Millenniumi képek.

A Debreczen számára
Írta: Gondy Károly.

IV. A „selyem” csarnokban.

— Hiába a pólyától a szemfedőig, csak a hü nő gondoskodik . . .

Gólya — pólya; orsó — koporsó; mily egymásból folyó ritmek; . . .

— És a hűségét talán a nő teremti?

Nem; az a férfi követeli, ki a pillangót csak a szárny színéről becsüli; ki az igaz nőt csak szárnyait képzeli . . . magas röptét csak úgy követheti, csak a hó keblet hatyu prémmel dédelgeti . . . míg daróciban a tiszta szívet megveti.

Az első teremben halál csend uralkodik. De mi is adna itt életet? a gubók hárfába szoritva, a pille párok túll zacsó varva!

— Mily szűk itt még a koporsó is!

— Mantegazza, Lombroso, itt elmélkedjete! — Petekészítés és görcsövezés: az élet előkészítő osztálya.

Két nő végzi itt a teendőket, ha ugyan volna itt teendője.

Magyarozat itt a temetőben nem kell; elég világosak a sírfeliratok.

Itt a hernyó-klinik szülészeti osztályában még bábára sincs szükség, mert a sok báb mind a méhébe fojtatott. — Pillangó! nincsen itt szárnyra szükség itt csak a szárnyaszegett s z a b a d elv uralkodik.

sőt egyik főtárgyat is az a hirlapi vita fogja képezni, amely a »Csak párosan« című francia bohózatnak színházunkban való előadása miatt kitört.

Amint az első előadás után rövid bírálatomat, meggyőződésem szerint a minden melléktekintet nélkül megírtam, azután többé nem szóltam bele a vitába. Végre is a kritikus megtette kötelességét, ha elmondja véleményét a nyilvánosság előtt. A közönség és színigazgató dolga aztán, hogy mennyiben teszi azt magáévá, vagy utasítja vissza. Az egyiknek örülhet, a másik ne bosszantsa; végre is csálhatatlanságot senki sem követelhet magának s ha szertelenségbe, tulzásokba csapunk akár a dicséretben, akár a gáncsban, az eredmény legtöbbször ellenkező lesz, mint amit elérni akartunk.

S hogy most mégis újra fölvettem a tollat s a kérdéses darab harmadik, »közívánatra« ismételt előadása után egy pár gondolatot elmondok, ezt egyrészt azért teszem, mert városunkban e kérdés bizonyos tekintetben a r s a d a l m i általános jellegűt öltött; érezzük, hogy itt nem egy pikáns, sőt mi több, triviális darab előadásáról, vagy elő nem adásáról van szó, hanem arról, hogy Debreczen társadalmát, ezt a gondolkodásában, erkölcsiében puritán, sokszor nagyon is konzervatív közönséget mennyire hódították meg tulmodern, századvegi áramlatok; azok a divatos irányzatok, melyek naturalizmus, dekadencia, verizmus stb. nevek alatt tulajdonképp az eddigi erkölcsi fogalmak és nézetek ellen indítottak irtóháborút. Másrészt az által éreztem mintegy erkölcsileg kényszerítve magamat arra, hogy e kérdéshez még egyszer hozzá szóljak, — mert egyik lapárs, a »Debreczeni Ellenőr« jónak látta nemcsak védelmére kelnit az említett darabnak, hanem e védelemben a a guny, kicsinylés fegyvereit használni föl az ellenzétérték, ezek közt csekélységem ellen is sőt még képmutatással, alszentekedéssel s a sorok közt jó a d a g korlátoltsággal is megvádol b e n n ü n k e t. — Magamat is odaszámítom a pellengérré állítottak közé, noha a helyi sajtó egyik másik képviselőjének tulságosan éles hangú cikkeihez nincs közöm.

A »Debreczeni Ellenőr« ez ügyben zászlója alá szegődött önkéntes munkatársai és nyilat-

kozi pedig »kutyabagosi kritikusok« nevével tisztelték meg azokat, akik elég szerencsétlenek voltak a »Csak párosan« nem tartani a színműirodalom gyöngyének — sőt tudvalevőleg még szegény öreg S h a k e s p e a r e n a k is kijutott; a Feydeau és társa czég egyik lelkes tisztelője az Othello-előadásokat egyszerű »produkczióknak« minősítette, — s egy S h a k e s p e a r e e stét csak azzal a feltétellel hajlandó bevenni, ha két »Csak párosan« előzi meg a mi, ha nem csalódom, a műkritika és műtörténelem zseniális szellemek által képviselt irányával talán némileg ellenkezésben is áll, de bizonyára markans vonásokkal jelemzi az illető egyéni felfogását, a mely mint egyéni felfogás, jogosult is.

Legutóbbi számában pedig érdemes lapársunk, a »D. E.« ismételt a fővárosi mumussal ijesztget, irván a következőket:

»A fővárosi sajtóban már egészen figura tárgya a debreczeni sajtó, azokért az ének rugaszkodó cikkeikért melyek e darab ellen itt iráltak. Sőt már a német sajtóba is átszaporított a gunyolódhatnám, s ott is rajzolgatnak bennünket ázsiai elmaradottságunkért (???) a másik meg hipokritaságnak nevezi ezt az egész hecczet.«

Végezzünk mindenképp előtt feladatunk második, könnyebb részével.

Nem kicsinyeljük a »D. E.« tekintélyét sem finom izlését, erkölcsi tapintatát; sőt elismerjük azt a jogát, hogy itéljen és írjon úgy, a hogy meggyőződése hozza magával.

Azt sem lehet tőle, vagy munkatársaitól kívánni, hogy erkölcsellenek minősítsenek oly darabot, a melyben felfogások szerint nincs erkölcsellenesség. Végre is ez felfogás, egyéni izlés és meggyőződés dolga s nincs jogunk a magunkét másokra okrojalni.

Igaz, hogy az »Ellenőr« első referáciájában maga is felismeri, hogy »e darabot igen rossz hír előzte meg, hogy t. i. sikamlós jellemei, vaskos pikantériái vannak« — de hát ezzel szemben neki elég igazolás, az s mindent megmagyaráz, hogy francia bohózzal van dolgunk s azzal érvel, hogy ha e puritán erkölcsök az »orfeumok tragédalái« mellett nem pirulnak, mért pirulnánk a »Csak párosan« trágár beszédein s helyzeitein. — Persze a legutóbbi 3 szó már nincs szóról szóra ideírva.

— Ha az igaz hitért annyian halnának a szentek legendái töltönek be a világtörténelem lapjait egy óriási bibliává olvadna minden könyvtárunk!

Innen nyílik a japáni terem, mely a nagy teremmel együtt japáni stylen van tartva, emlékeztetőül a selyem hernyó tenyésztés és hazájára, Kínára.

Vannak itt japáni munkások plastikailag utánozva különböző foglalkozásaiban primitív gépezeteik mellett,

E kisebb páholyserű helyiségben csüngenek Dr. Ch. S a s a k i és Jasutomo a Tokioi Agriculurral Conege tanárainak fényképei, bizonyosságot téve a Japánban jelenleg is folytatott és tudományos szakférfiak vezetésére bizott selyemiparról.

Mi európaiak, kik a khina-japáni világ illusztrációit csak a thea dobozokról ösmérjük, első pillanatra egy óriási doboz belsejébe képzeljük magunkat.

A Pecco virág és Souhong illatnak azonban itt nyoma sincs, sőt ellenkezőleg a bonczitani ábrák, a sorban elhelyezett és természetes utánzatban feltüntetett betegégek fajtái, a szörnyen nagyon felfújt hernyó példányok, kissé kellemetlen látvány nyújtanak és oly nagyok, mint egy májos hurka; babja pedig egy oszcepká sajtóhoz hasonlít.

A betegsége főnevei a szemcse — renyhe — fekete — mesz — asz — és sárga kór.

Nem tudom hogy miért irtózik sok ember még az egészséges hernyótól is? — Valljon nem a csuszó-mászó természet miatt? — Azt hiszem, nem azért; mert ebben e különleges hajlongásban sok jeles mestert tud-

Hát mit időzzünk tovább e halottas bonczteremben, haladjunk a fény felé, a feltámadás glóriája után, melyet a pille képvisel.

Mit?! a gyenge pillangó volna a feltámadás jelképe, mert 14 napig óhajt egy huzomban almodozni?

Mit ér ha a nyolcz napi páros élet után felhomlik alkatrészeire?

Oly rövid volna az örök élet?

Vagy a feltámadás csak olyan bálitalkozás, hol örülünk a viszontlátásnak; bókölünk virágról virágra szalunk; egyet keríngözünk és aztán újra eltűnünk?

— Hitünk erős és az el nem vesz, de azért lehet, hogy vis a vis-ünk nem lesz.

A. B. F. R. A. lépünk a pavillon közep termébe és valóban nem csalódom, a vékony alig látható selyem szál mily csodákat produkál!

Tiszta magyar selyemből készült brokát szövetelek hullanak alá a japáni üvegszekrényben. Ugyan, ha a selyem hernyó ugy most véletlenül a szöveten mászna, ki mondaná, hogy az szülője a nehéz fényes szövetelek, annak a damasztznak, mely jégvirágjaival oly gyönyörűen ketszínűsködik? . . . hogy ez adja kenyerét annyi millió gyármunkásnak, hogy a felprózott szederfalevelében váltia meg magának a természetellenes halált, hogy annyi ember a természetrendje szerint békében távozhassék az örök életre!

Különböző idegen selymek, bonczitani ábrák, a gyarak külső belső fényképei dicsőítik a selyemhernyó martyrosságát, mely valójában hideg vérrrel türi a sok torturát.

Nos tehát az ellenezetűek is méltan megkövetelhetik véleményük tiszteletben tartását az »Ellenőr« és önkéntes munkatársai részéről.

Az a rossz hír, mely a »Csak párosan« megelőzte, a debreczeni előadásban teljesen jogosultnak bizonyult. Házaságtörési szándék a kiindulás pontja; s abban a jelenetben, hol a szobaleány Maximes bölcsészt meghodítja elmegy a szerző odáig, ameddig a »Bubos, pacsirta« hirhéd jelenete. Amint már megirtam, a »Csak párosan« szülő a párizsi utcai és nem utcai proszituáció tanyaja s lehet-e izléstelenebb, visszatartóbb valami, mint az, mikor a színpad egy része chambre séparé va van alakítva, hol nem is leplezett czélok-kál jelenk meg egy pár adulteriunot elkövetni akaró ember s hogy még további botrányok nem jönnek, azt a szerző is csak egy hirtelen beállt tengeri betegséggel tudja megakadályozni s azután megjelenik négy leány kik az első előadáson egyetlen szál ingben jönnek színpadra s tánczolnak ott, a mit a »D. E.« kritikusa gyermekes, kedves dolognak tart! És folynak az egész darabban, olyan egy é r t e l m ű beszédek, melyek bármely alsóbbrendű zongerájnak »becsületére« válnának.

Hátha ez nem trágárság, a »bété humaine« érzékének egyszerű csiklandozása: akkor színpadon trágárságnak csak az olyat lehet nevezni, amit a római erkölcsök teljes hanyatlása korában mutogattak a színházakban, de a meddig korunk, legalább a nagy nyilvánosság előtt még nem mert elmenni, s a mint beszéltek, Párisban is csak zárt ajtó mögött, »felvilágosodott«, »európai színvonalon álló« rouék válogatott társaságának.

És mi az ilyen dolgokat nem tartjuk színpadra valóknak; véleményünk kimondásában sem az »Ellenőr«, sem munkatársai és nyilatkozói lenézése, gunyja s gyanúsítása meg nem rendit, sem pedig a fővárosi sajtó előtt neveltségessé válásra apellálás. Hiszen tudjuk, hogy e guny jórészt innen Debreczenből, közös forrásból származik, s a fővárosi sajtóba bizonyos könnyomatások utján jut. De még ha nem így volna, az sem tántoritna meg meggyőződésünkben s talán az is fejtetőre állított okoskodás, hogyha az orfeumban az ilyeneket megnézik, mért botránkozni meg a színpadon tőlük? Azt hisszük, a színház és orfeum még

nem egy, a közönsége sem egy, különben a »Csak párosan« féle dolgokat az orfeumokban is csak az u. n. Herren»bendeken« adnak, meg az előadások után. És a ki az orfeumba megy el va az készülve, mit várhat; a »Csak párosan« fele darabok első előadására mit sem sejtő s ilyeneket nem kívánó publikum jön.

A miénkhez hasonló törekvésekért guny, kicsinylést, lenézést másoknak, nálunknál nagyobbaknak is kellett tűrniök — de ez a higadtan ítélők és az utókor előtt nem az ő kárakra vált.

Különbözik hogy szavaink nem hangzottak el egészen nyomatlanul, bizonyítják azok a változtatások, kihagyások és szelidítések is, melyeken a darab második és harmadik előadása keresztül ment, némely kaviarra éhesek nem csekély bosszúságára.

II.

A másik részben a színház és az erkölcsiség egymáshoz való viszonyát akarom érinteni.

Nem számítok arra, hogy D. E. és a »Csak párosan« párhívói elfogadják nézeteimet. Azonban bizonyára sokan lesznek, kik helyeslik s mindenesetre megvilágítja azt az álláspontot, melyből az ilyen mű darabok megítélésénél kiindulok.

A színház részint a társadalom mulattatására, részint esztétikai képzésére, részint általános kultúrájának, irodalmának emelésére van hivatva, olykor, pedig mint nálunk sok helyen, nemzeti missiót is teljesít.

Ha pusztán, mint a mulattatás eszközt fogjuk föl, akkor igényeinket meglehetősen leszalíthatjuk. Nevezetesen vagy rikasson hsz az is a mulatságnak egy neme a művészet határai közt oly eszközökkel, amikkel tud: de talán meg lehet kívánni, hogy ez eszközök az erkölcsiség korlátait bizonyos tiszteletben tartsák. Határozottan elítélendőnek tartom, ha a szindarab párbeszédei, cselekményei mind csak az ember állati szenvedélyével foglalkoznak, arra vonatkoznak, hogy az ebben rejülő cözér által költsék fel a közönség érdeklődését s a mulattatás e vad, visszatartó módjával töltsek meg a színházat s az írók és igazgatók zsebeit. Hasoolit ez az emberhussal való kereskedéshez, mely fájdalom, a mint tudjuk, hazánkban is meglehetősen divik.

Mar pedig a komédia kiinduláspontját és

főeszközét, a »Csak párosan«-ban ez az állati szenvedély képezi, ez az a kaviár, a melyre a tantiémre éhes írók számítottak. A többi szellemesség és durva komikum, csak staffázs, keret, melybe ez a főmozanat be van állítva.

Az ily darabok színrehozataláért azonban a szingazgatót alig lehet kárhozható; ő üzletember is, neki ezeket és ezeket kell kifizetnie. Bizonyos tekintetben önmaga iránt anyagi kötelessége a legkülönféle darabokat előadotni, mintegy megkínálni velük a közönséget, melyik tetszik? ha a közönség dolga aztan meghatározni, hogy ezt elfogadják, ezt visszautasítják. A mely szingazgató nem így gondolkozik, az ideális ember, az idealizmus pedig néha nagy ellensége a finanziaáknak. Komjáthynál is csak azért csodálkozunk, hogy azt a darabot előadatta, mert sok tekintetben másnak ismertük meg, mint a minő a szingazgatók átlaga.

Ha pedig a színház esztétikai hivatásán, vagy az irodalom gazdagítására irányuló kötelességét tekintjük, akkor azt hisszük, nincs igazolva a »Csak párosan« előadása.

De színház feladata az általános műveltség előbbrevitele is; az emberi életnek, az érzelmek, jellemelek, szenvedélyek, a kedélyvilág rejtelyeinek boncolása. E szempontból bűnök és erények, jó és rossz, becsület és gaszág, fény és árny, tisztaság és szenny fordulnak meg a színpad deszkáin, melyet éppen az okból nevezünk világot jelentő deszkáknak, mert a »mikrokosmoszt«, a kis mindenséget, az embert rajzolják. Egy Shakespearénál, egy Moliérénál, egy Katonánál, Csikynél is feltaláljuk a bűnt, a rutat, mint az emberi cselekvések egyik indító elemét. Csak hogy ez náluk csak eszköz, Feydeau és társainál pedig cél illetve a darabnak mondhatni egyetlen tartalma.

Vajjon igazolható-e az ily darabok ebből a szempontból? Gondolom, nem szükséges e kérdésre megfelelni, — eléggé megfelelnek a fent megírtak.

A »Csak párosan« egy trágár darab. Van e szükségünk arra, hogy a trágárságnak építsünk oltárt a színházban s oda jájunk áldozni Astartének, kicsinyek és nagyok egyaránt?

Lehet, hogy hipokritáknak tartanak, lehetséges, hogy elmarad, ósdi, avult nézetű embernek; de én mégis csak azt tartom, amit

nék felmutatni, kik még órákat adhatnának a hernyónak.

Van ezek a gyalázatos féreg között oly szerpentín, ki meghajolva nemcsak a saját terdét tudja megcsókolni, de még a uagy lábujjába is harap, de egész karikat csap, ha nem futja ki a földet érintő kalap. — Valószínű az arthalmasságától eredt az ellenszenv, midőn ugy tavasszal ellepi gyümölcs fáinkat és büntetés terhe alatt, még pásztor tűz melege mellett rakásra kell pusztítani őket.

A selyem hernyó azonban kivétel arra nem haragszunk, tőle még a szedert sem sajnáljuk; az a leggondosabb ápolásban részeül. 1850-es évek elején a köztük felépett járvány milliókra mentő kárt okozott és életkérdést képezett Európában. Halad-e ezt Te büszke első teremése a világnak!?

Lebert zürichi, Cornelia és Cantoni orosz tudósok nyomán Pasteur és Duclaux fancziáknak sikerült a baj leküzdését lehetővé tenni.

Hat a mi di-znóink, a mi szülőink, a mi apró és nagy marháink nem erdemlik meg a kurtatást? Lesz-e még disznó szerencsenek, lesz-e magyar Pasternünk, ha már több a pásztorunk, mint a nyájunk, Bizony szomorú lesz a végünk, ha disznó helyett selymet tenyészünk. Azt hiszem, hogy nekünk itt Debreczenben a léggömbig hizlalt disznó nagyobb pont, mint a kómmás féreg, de még ennél jobban is ont.

A harmadik és utolsó terem a tulajdonképeni látványosság gőzpontja. Mily züm-mögés, dongás, kepelés csapja meg fülünket egyszerre?! Fiatal leányok sorban feigyür-közve motólnak, párolgó vízben motoszkál-

nak; ujjakat oly gracióz lejtik és selyem-szélét oly könnyedén fejtik. Nincsen köztük olyan Párka, ki a fonalat ollóval elvágja. Tekintésnk akár Dolce Ceciliaja.

Majdaem forró vízben egész nap lubiczkolni, midőn a levegő is 30 Celsius utat, nem tréfa. Egy új adat ismét, hogy mennyi foglalkozás van mit csak a türelmes nő véggezhet. Ők a nők kicsinyben mindég nagyok; de mi férfiak viszont többnyire kresinyek maradunk a nagyban. Csak nevsse te férfi! rég csüörtököt mondott a »Manlicher«, nem leszel te már »männlicher«.

A láthatatlan szál lassan felgyül a motólan; sodrógépek erősítetik a fonalat; a szövőszekben ingerülten jár az orsó, ide-oda löki az a telketlen gép, mintha mostoha árvával volna dolga. Ebben a lármban azért vigan tánczol a meleg víz tetején és a tündér ujjak boronája atatt a gubó; nincsen átrágyva, mint sokszor a becsület, mely rendszeren szárnyat veszti, ha gubóját feláldozza. Szűz élet, szűz halál, mit a gőzgép itt motólnál!...

A szép leányok estefelé kívül ülnek, az elragadó korzón hűsülnek... a forró víz forrongásba hozza szívüket; a szép szóra, annyi zaj után fülük sem süket... Haj! uczezu tola motola! Kendnek arra mi gondja?

*

A k rzón mint az egész ligetben elnémult, elűnt minden mi gyönyört, elvet szerzene, sárba gyurvak az őstől lesepert falevelet; — durva lányomok jelzik a rontók bontók kegyetlen hadat. Irtózatot ezt láni, mit itt művelnek; de még hallani a kalapács

ütéseket, miket ők mérnek a nagy temetés alkalmával a nemzet érzekoporsógyára.

A földi menyország kapuit már zárják, csak kivüle a »Pokol« még mindég hirdeti magát. Hiszen a pokol öröktől való... a purgatórium csak illusie, csak nincsen a menyben fusio!?

Magda sem jár már itt, nincsen ki kövesse, nincsen ki mulatassa, Selyem ruha már csak bent a korzón kapható, hideg rideg itt küün a szabadban, barátságosabb most a szalonban.

Valjjon gondol e falujára? eszébe jut-e a bíró, eszébe az öreg tanító, ki a betű mellett volt még hit oktató? ... eszébe a gondjára bizott libák, meg az iskában ejtett bibák? és ugy melesleg a sok tenyeres, de még a szomszéd fia, Kenyeres?!

Ah! még korai volna fészkére gondolni, ha mindjárt hálás jó madár! most még ott jár a hol a madár sem jár. E, a szükség, nagy mester kar annak elébe vagni... nem kell azt annak a szájába rágni!

Elég idő van még reája; lehet még mulatni a község rovására. Nem zárhatja el előle a háza kapuját... nem igen vizsgálják itt a lélek passzusát! — A bűn vastag hajó kötele majd partra vezet, ha Adriadne után az erény utat tévesztett... selyem kalap! selyem ruha, minden oly finom puha!

... «A faluban egy zsup szalma nem volna, a min megpihenhetne még a bűnbánó Magdolna?!!...»

(Vége.)

egy régi jó, Berzsenyi nevű poéta tarfolt, ki az ily darabok hívei előtt valószínűleg szintén nagyon kiment a divatból s költeményei nem hoznának be annyit a kiadónak, mint a »Demi vierges«, hogy :

»Minden állam alapja s talpköve
A tiszta erkölcs, mely ha megvész
Róma ledől s rabigába görnyed.«

És talán lesznek még, akik velem tartanak s akik sajnálattal látják, ha fiatal leánykák s a szüzi gondolkodás himporát talán még el nem vesztett tanulóifjúság csoportosan tódul az ily hírhedt darabokba.

Vajjon tisztelt irodalmi ellenfeleink nem rejtene-e vissza attól a gondolatól, hogy — amint egyik tisztelt cikkünk jelzi óhaját — a jelen évad műsora $\frac{2}{3}$ részben ilyen darabokból álltassék össze.

A naturalizmus, verizmus és dekadens irány, — mint fentebb mondtam, — irtó harcot indított a jelenlegi erkölcsi felfogás ellen; gunyolja a mi nekünk szent, bepiszkolja a mi nekünk tiszta; fisyológiai és pathológiai akarja igazolni a lederséget és a bünt. — A »Csak párosan« fele darabok fölött kacagva nem gondolják meg az emberek, hogy az ily produkciók mindig egy-egy követ törnek ki erkölcsi rendünk nagy és magasztos épületeiből.

De hát nemcsak mi gondolkodunk ugyanem annak a fővárosi sajtónak egy része is, melyet ódi nézeteink ellen állítottak csatarendbe. Például az »Egyetértés« így ír a mai magyar irodalom egyik elkényesztettebb kedvencének, H e r c z e g Ferecznek legújabb darabjáról :

Nászuton. Ez a czime Herczeg Ferencz 3 felvonásos bohózatának, a mely ma került színpadra először a népszínházban. Miután népszínházi premierről van szó, le kell szállítani az igényeinket; eléggé hozzászókatott benünket az igazgatóság. — És sajnos le kell szállítanunk akkor is, ha Herczeg Ferencz vonul be oda, akit eddigi sikerei után már hajlandók lettünk volna a magyar irodalom »arany emberé«-nek tartani. Az eredmény azonban megmutatta, hogy a közönség még a népszínházban sem akar lemondani bizonyos művészi igényekről és rossz néven vette Herczeg Ferencziól, hogy jóra való tehetőségét s komoly egyéniségét alárendelte a népszínház alacsony nívójának és a chantante irányt, a mely ott meghonosult, a magáévá tette. Az izlésnek és erős tehetőségnek ily nemű botlását csak sajnálattal vehetjük tudomásul. Ujabb bizonyítéka az annak, hogy egy színház dekadenciája magával rágadja a legnemesebb emléket is és süppedékes talajra vezeti a drámát, amelynek felvirágzását oly melegen óhajlja a nemzet.

Hát H e r c z e g Ferecznek megmondhatja az igazat az »Egyetértés«, holott a »Nászuton« valószínűleg meg sem közelíti abban a bizonyos irányban a »Csak párosan« — de mi nem kritikálhatjuk Feydeaut és társát, mert az elmaradottság, nevetesség, hipokrizis?

Nem tesz semmit.

A meggyőződésünk szerinti kötelességet teljesítettük, a mikor az ellen a libertin irányzatot ellen a magyar Genfben, Debreczenben a puritán erkölcsök és felfogás derék városában, sikrakitünk gyöngé erőnkkel melyet oly hatalmasan ostromol a nagy Kalvin több mint 300 évvel ezelőt a libertinizmus akkori főszékében, Genfben.

Am Debreczen nem a libertinizmus fészke; közönségünk nem hiva a színpadon annak, a »chantante-iránynak«, melyet a fővárosi sajtó egyik előkelő képviselője oly méltóan ró meg Az egész »Csak párosan« — lázt muló tünetnek tartjuk, melyet sok tekintetben a kritika tulzása növelt ennyire, s az ellenvélemények köteles tiszteletben tartása mellett megvagyunk győződve arról, hogy a morális igazság a mi részünkön van.

Együttal természetesen, hogy az önvédlemmel a vitát részemről bezárom. Dixi et salvavi animam meam.

a. a.

Ujdonságok.

* **Isteniszteletok.** Holnap, vasárnap, f. hó 29-én az ev. ref. templomokban az isteniszteletok a következő sorrendben tartatnak meg: a nagytemplomban S z i l á g y i Imre s. lelkész, — a kistemplomban M i n d s z e n t y Imre s. lelkész, az ispotály templomban K. T ó t h Kálmán lelkész, a Kosuth utcai templomban M i t r o v i c s Gyula lelkész. Az isteniszteletok után mind a négy templomban urvacsoaosztás lesz. Az ág. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor G e i s z t l i n g e r Pál s. lelkész végzi az isteniszteletet. Istenisztelet végzetével urvacsoaosztás lesz.

* **Hitelesítő közgyűlés.** A csütörtöki és pénteki városi közgyűlések jegyzőkönyveit a tegnapi délután 5 órakor a városháza nagy termében gróf D é g e n f e l d József főispán elnöktele alatt tartott hitelesítő közgyűlés hitelesítette.

* **A főgondnok lemondásai.** Gróf D é g e n f e l d József főispán tisztantuli ev. ref. egyházkerületi főgondnokká történt megválasztása után egymásután mond le azon tisztségekről, a melyeket az egyházkerület kebelében lévő egyházmegyékben, vagy egyházakban idáig viselt. A debreczeni ev. ref. egyházban a z b a n v i s e l t p r e s b y t e r i t i s z t s é g r ő l m á r lemondott, most pedig, mint értesülünk az alsó szabolc-i egyházmegyei gondnoki tisztségről, továbbá a nagykarolyi egyházmegyében viselt tanácsbírói tisztségről mondott le legutóbb. Az egyházmegyékben az így megürült állásokra a választást legközelebb kitűzik.

* **Az aradi vértanuk képe Debreczenben.** Régi idők óta nem okozott oly nagy feltűnést festmény műértők között és a nagy közönség körében is, mint T o r m a Jánosnak a most felfedezett genialis festőnek a műve, mely az aradi vértanuk kivégeztetését örökíti meg a legszebb formában. E festmény valóban méltó is arra a sok dicsőre, melyekkel a legnagyobb művészek ehalmozták, mert ugy feldolgozása, mint egyszerű, de megható konzepeziója hazafiasan, melegen érző művész lélekre vall. A kép a millenniumi kiállítás alatt Budapesten volt kiállítva és a kiállítás bezártával Aradon állították ki. Az impresszió most az egész országban köruttra akarja vinni a festményt és mint értesülünk, A r a d r ő l D e b r e c z e n b e hozzák az »aradi vértanuk«-at.

* **Közeledik . . .** A keményen, zordonan süvítő őszi szél már teljesen lesorvasztotta a fák ékes lombjait, melyek misztikus rejtélyességgel susogtak holdvilágos nyári esteiken. Az ékes lomb sátor, a szemet kápráztató sötétzöld mező eltűnt, elpusztította az őszi szél. Az erdő fáit ijesztő rémességgel zörgeti a szél, mely vadul sivit át a tetőn s melynek moraja teljesen betölti a keskeny völgyeket. Az égen nehéz, ólmos felhők száguldanak s az idő zordabbá, hidegebbé válik. A mátyás madár rejtelmes nyárogással ugrál a száraz ágakon, mintha félne valamitől, — mintha zavarnak nyugalmát. Ijedten röppen egyik ágról a másikra, miközben mintegy aggodóan lesi a hó színű felhőket. Közeledik tél apóval az öreg, hideg december, mely a sárnga avart hóhével borítja el s dér-virággal disziti majd az ékeiktől megfosztott fákat. A

költők szerint haldoklik a természet s a ki-mulást nem sokára hirdetni fogja a szemkáp-ráztatóan csillogó hóréteg, mely mintegy végtelen szemfedő borul az egész vidékre.

* **Uj táblai tanácsjegyző.** Az igazságügyminiszter S z o b o s z l a y S á n d o r debreczeni jbirósági albirót a debreczeni itelőtáblához tanácsjegyzőül nevezte ki.

* **A debreczeni honvéd gyalogezred új őrnagya.** Ő Felsége a király — mint a hivatalos lap mai száma közli az áthelyezett G ö r g e i őrnagy helyére a debreczeni m. kir. 3-ik honvédgyalogezredhez L á n y i Istvánt, a pozsonyi 13-ik honvédgyalogezred őrnagyát helyezte át. Az új őrnagy legközelebb elfoglalja új állomáshelyét.

* **Katonai felülvizsgálat.** December hó 9-én a Kosuth-kaszárnya VI-ik zamu pavilonjában katonai felülvizsgálat lesz gróf D é g e n f e l d József főispán elnöktele alatt. A felülvizsgálatra idáig 8 egyén jelentkezett.

* **Kiállítók panasza** czimen a »Debreczeni Reggeli Ujság« mai száma, nyilván egy más vidéki lapból k i n y i r o t t közleményt reprodukált, s ennek kapcsán hozzá fűzi hogy a debreczeni kiállítók körében is sok a panasz a miatt, hogy a kiállítás igazgatósága, térdijak és egyéb költségek czimén tulságos díjakat szedett volna be a kiállítóktól. Ez a közlemény a debreczeni iparos kiállítókat illetőleg, nem felel meg a valóságnak, a meny nyiben a debreczeni iparos kiállítók egyáltalában nem panaszkodhatnak a kiállítási díjak magassága ellen, mivel ilyen díjak czimén ők egy krajczárt sem fizettek, mert amint az köztudomásu, a debreczeni iparos kiállítók felmerült összes költséget Debreczen sz. kir. város házi pénztára s részben a debreczeni kereskedelmi és iparkamara fedezte. A k e r ü l e t i k i á l l i t á s i b i z o t t s á g.

* **Sylvester estély.** A »Zion« debreczeni betegs. egylet ez évben is megtartja szokásos sylvester estélyét a Margit fürdő disztermében. Az erre való előkészületek Dr. Balkányi Emil elnöktele alatt már folyamatosan vannak. Az estély nagyon érdekesnek ígérkezik már csak azért is, mert az egylet tisztviselőinek és orvosainak mandátuma ez évben lejárván, a januárban megejtendő választások esélyei ott bizonyára élénk megbeszélés tárgyát fogják képezni.

* **A párizsi kiállítás csodája.** Az 1889-iki párizsi kiállítás legnagyobb érdekessége, vagy mint a francziák mondják chonja kétségkivül az Eiffel torony volt. Most mindenki azon töri a fejét, hogy az 1900-iki párizsi kiállításnak mi lesz a klonja? A bizottsághoz mindennap érkeznek különféle indi t v á n y o k merész f á n t á z z i á j u emberekől. — Egyik azt ajánlja, hogy az Eiffel toronyt és a Trocadero-t óriási függő hiddal kössék össze, a másik pedig, hogy négyszögben a már meglévőhöz építsenek még három Eiffel toronyt s a nagy óriási alkotmány tetejére borítsanak rá egy aczélsíkot, — a melyre aztán egy ötödik E i f f e l t o r n y o t építseek. Egy inditványozó legérdekesebbnek találná, ha az Eiffel torony tetejére egy hatalmas szobrot helyeznének, mely az igazság istenasszonyát ábrázolná. Egy párizsi iparos azt ajánlotta, hogy az Eiffel toronyra helyezzenek egy óriási esernyőt. Nagy a bizottság gyanuja, hogy ez a merész fantáziájú iparos — esernyőcsináló. Egy rotterdami ember pedig azzal az ajánlattal állt elő a bizottságnak, hogy készítsenek egy földgömböt, mely a csillagászati mozgásokat végezné és átmérője száz méter lenne. Egy garsi polgár azt találna legnagyobb érdekesnek, ha egy óriási Aphrodite-templomot építenének, a melyben összegyűjtenék a világ minden szép asszonyát. Egy hollandi imitált hegylánczot szeretne látni az Eiffel touy körül. Egy angol a Niagarat ábrázoló zuhatogot akar

erényein buzdítsa lelkét, — azokból öntsön át tanítványába, hogy a cassicus világ holt élő nyelvével sikeresen szólaltassa meg azokat. Ismertesse meg velök a hont, ennek nagy fiát és a honi irodalmat, tudva, hogy nyelvében él, nyelvével hal a nemzet. Isten segélye; Isten vezesse mind négyöket pályáikon.

Tisztelt gyülekezet!

E nemes városnak képviselői!

Mi jó uton járunk láthatják s hallhatják önök gyarapodását, melyet tudományos intézetünk a korral követ, ajánljuk ezt érdeklődő figyelmükbe; Isten áldja. Isten segélye e nemes várost a hozzá méltó négy tetteknk a tanügy terén véghezvitelére.

Jó reményű nemes ifjúság! — Bemutatuk a négy faklyavivő, kik önök előtt világozlandanak.

Már most láthatják egy egy felesillanását tudományok faklyái. — Kövessék önök őket jó uton fognak haladni. Tiszteljenek s szeressék tanáraikat mint apjukat viseletükkel, jó igyekezetükkel szolgáljanak azoknak dicsőségére, Isten áldja önöket.

S a s Béla akad. igazgató állott fel. Hogy a két új akadémiai tanárt dr. H e l e g a r o l y t és F e r e n c z y Gyulát üdvözölje.

Alaposan átgondolt szépen kidolgozott és gyönyörűen elmondott beszéd volt ez. Csengő hangja csak úgy viszhangozott a teremben s lélekzetét visszafojtva hallgatta mindenki, midőn hivatkozott arra, hogy a mai örömben, éppen mint a tavalyi nem vegyül az előd bucsuztatásának keserősége. — B a r á t s á g r a h i v t a f e l u j k a r t á r s a i t s ő i s b a r á t s á g o t és bizalmat ígért nekik a régebbiek nevében. Harsány éljenzés és taps jutalmazta a remek szónoklatot.

Utána D ö c z y Imre üdvözölte a gimnázium új tanárait, T ö r ö k Pétert és dr. P e c z k ö Ernőt, kik közül az egyik a vidéki kis gimnáziumok légköéből jutott ide hozzánk, amásik a dugszadag kassai főgimnázium tanári karából újhitet, új életet vallva állott a debreczeni gimn. tanári kar gárdájába, hol pedig sokkal csekélyebb fizetés, de annál

nagyobb munkakor ígérkezik jövőül cserébe azért, hogy az ország egyik legnépesebb iskolájának lett tanárra. Meg van győződve, hogy mindketten lelkesen fogják végezni hivatásukat, s üdvözli őket a tanári kar nevében.

Ezután a kántus a Szózatot énekelte el s ezzel a szép ünnepély véget ért.

CSARNOK

A magyar nő a múltban és a jövőben.

Irta és elmondta Sándor József.

Az Erdélyi Nőiiparegyesület kolozsvári Nőiipariskolája ezredéves ünnepén Kolozsvárt.

(Folytatás)

Kard szerezte meg az országot — bármit is beszéljenek tehát, végeredményben ismét csak a kard tarthatja meg. A gondviselés időnként — majdnem a fajkiáltás elmelete szerint — nagy próbára teszi a nemzeteket, s jaj akkor annak, akit a zivatar készületlen talál. E tekintetben tehát ne ámítsuk magunkat egy pillanatig sem soha, hanem tartsuk szárazon és készen a löport: nem támadásból, Isten óvjon, hanem csak az önvédelem örök szent jogán. A nő pedig legyen készen, hogy ne almaiból riadjon fel, midőn a dob perag, hanem hőselkü anyáink elszántságával küzdjenek, ha házára törni s minket valaki bántani mer.

A kereszt volt a jelkép, — a melylyel Szent István király a magyar monarchiát megalapította. Ez az a jelvény, a melyen büneinkért kiszenvedett s meghalt az ő Isten fia. A keresztfaról lecsorgó szent vér fűrösztötte meg a szeretet mérhetlen tengerében az emberiséget: — ne legyen hát gyűlölség mi köztünk, hanem szeressük egymást s halljunk meg egymásért, ha kell, igaz testvéreinkül. Különösen ne feledje pedig a kereszt eme jelentőségét a nő, mert a szeretet, mai

nyelven kifejezve, a humanizmus evangéliuma volt, mely addigi világtörténelmi helyz tétől fölzsabadította a nőt, és az önfeláldozó szeretet martíriuma mutatta meg valóban, hogy nem a bonczitani hasonlóságok vagy különbségek alapján mint a jelenkor kutatja, hanem erkölcsi tényezőként — a mi fő — egyenrangú és egyenjogu teljesen a férfival a nő.

(Vége köv.)

Mint általánosan ismeretes a Richter-féle

Horgony-Kőépítőszekrények

a gyermekek leg-

kedveltebb játéka

Az egyedüli játék, mely a gyermekek figyelmét tartósan lekötí és mely nem lesz már egy pár nap múlva sarokba téve.

Azért a legelőcsőbb ajándék és magas nevelési értéke és kitűnő kivitele miatt egyszerűsége miatt a legelőkelőbb ajándék is.

Általában a legjobb mit gyermekeknek játék és foglalkozási-szerű ajándékozhatunk.

A Horgony-Kőépítőszekrények 40. 75. 90 kr-tól egészen 6 ftig és magasabb áron minden finomabb játékszerületben kaphatók és a valódiság jelű a „Horgony“ védjeggyel vannak elátva. Minden kőépítő szekrény „Horgony“ nélkül kevesebb értékű utánzat, melyet keményen visszautasítunk. Az új gazdagon illusztrált árjegyzéket kívántra ingyen és díjmentesen beküldi

Richter F. Ad. és társa.

Első osztr.-magy. csász. és kir. szabadalmazott kőépítőszekrénygyár.

Iroda és Raktár: I. Opera z. 16, Bécs, gyár: XIII/1 (Hietzing)

Rudolstadt (Thür.), Olten Rotterdam, London, New-york, 215 Pearl-Street.

Uj! Türelem-meg-róbaló és a „Horgony“ c. társasjáték;

bővebbet az árjegyzékben találhatunk.

Első debreczeni
hímzőminta és
rajzműintézet.

Legszebb

NŐI RUHA-VARRODA.
Kitűnő munkaerő.

Karácsonyi kiállítás!

Olcsó árak!

Kezdett, előrajzolt és kész

KÉZIMUNKÁK RAKTÁRA

teljesen ujonnan berendezve.

Remek szövetek, selymek

EISLER IZIDOR

Báli és alkalmi toilettek
eredeti modellek után.

divat-áruháza és női divat-terme

Debreczen, a főposta mellett.

SZÖRME-ÁRUK,
nevezetesen: fehér és fekete
thibet és perzsa bőrök,
muffok, sapkák és gallérok.

Szőrmegallérok
10 frttól feljebb.

Muff, sapka, gallér.

Pliüsgallérok
9 frttól feljebb.

Női felöltő ujdonságok

a legnagyobb választék mellett, a legolcsóbban csak

HEIMANN és HALMÁGYI

legnagyobb nőfelöltők áruházában
Debreczen, főpostával szemben kaphatók.

Leányköpeny 4 frttól feljebb.

Radköpenyek
1 frt 50 krtól feljebb

Jaquetok
4 frt 50 krtól feljebb

Eladók.

Fekete kövér sertések darabonként 150—200 kl. súlyig megrendelhetők csapó-u. 321. sz. a. Knoll-háznál.

Köhögőknek

1000 bizonyítvány igazolja a

Kaiser mell-czukorka

kitűnőségét, mely gyorsan segít köhögés, rekedtség, katharrus és elnyálkásodás ellen. Ausztria, Németország és a Schweiz legnagyobb specialitása. Csomagonként 10 és 20 kr.

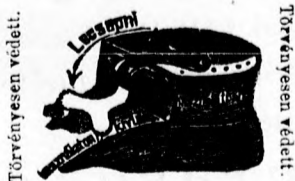
Biztos hatást

gyakorolnak a bevált és nagybecsű Kaiser fodormenta-caramellái

étvágytalanság, gyomorfájás és elrontott gyomor ellen, Valódi csomagokban 20 krért kapható RÖTHSCHNEK V. EMIL gyógyszerárában Debreczenben.

Szabadalmazott

jégsarkantyú!

Ezen igen alkalmas és praktikus jégsarkantyúk minden más fölött előnyt érdemelnek, mert kicsinyek és könnyűek, a cipő sarkát nem sértik, nem kell őket levenni és használaton kívül teljesen láthatatlanok. Utánvét vagy előre küldött 60 krajczárért bementve küldi:

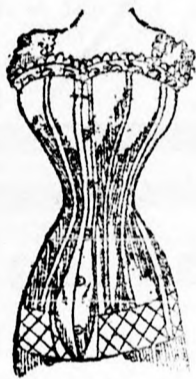
Stanek C. A.

Reichenberg (Csehország.)

Kereskedőknek rabatt.

Honi ipar.

A női szépség

kecsességét és eleganciáját nagyban emeli a fűző, különösen, — ha oly kitűnő gyárból való mint

GOLDSTEIN KAROLINA

férj. HOFFERNÉ

Debreczen főpiacz, Huber-ház a megyeház mellett, a hol bécsi, párisi, gummi- és sport

ugyszintén dajkafűző, alkalmi-fűző gummi-részekkel valamint nyári és hasfűző

vállfűző (gehalter) mérték után készíttetnek.

Ugyanezen fűzők raktáron is tartatnak és igen olcsó árban kaphatók.

Megrendelések mérték után 6 óra alatt elkészíttetnek.

Első magyar orvosilag elismert mű mell-fűző-gyár.

Raktáron fűző 40 krtól kezdve.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy egy nagyobb csőd-tömeg megvétele folytán

Fehér schiffon ingek reczés, sima, stikkelt, minden minőségben

Gillérok, kézelők, nyakkendők, keztük, harisnyák, esernyők.

Sétabotok, valódi angol kalapok.

Uti bröndök, alsó ruházatok (valódi Jager).

Férfi és gyermek sapkák.

Illatszerek, fogpépek, fog, köröm, hajkefék, fésűk, bőrárúk

Szivar és pénztárczák,

angol uti takarók

és ezenkívül több fel nem sorolt cikkek

mélyen leszállított áron kaphatók

Ifj. Kovács S.

Kossuth utca, Első Takarékpénztár épület.

Árverési hirdetés.

Az „Alföldi takarékpénztárnál“ Debreczenben elzálogosított és kamat határlékos következő számu zálogtárgyak u. m. 3403. 4077. 4191. 4482. 4489. 4591. 4718. 4751. 4755. 4817. 4824. 4854. 4973. 4975. 4981. 5012. 5055. 5074. 5101. 5112.

1896. évi december hó 9-én délután 3 órákor az üzlet helyiségben nyilvános árverésen eladatni fognak.

Az Igazgatóság.

Az indiai kávének kilója 1.40

Mazsola 1 kiló 44 és 64 kr., mandula 1 kiló 1 frt és 1.20

Vanszerencsém a n. é. közönség szíves figyelmét az általam feltalált

darált kávéra

felhívni, amely a legjobb fajta kávék **Cuba, Mocca, Jáva és Gyöngy** együttes pörköléséből áll elő; van benne egy indiai fajta, a mely direct Indriából jön és a darált kávének a zamatját és erejét megadja. Ez a kávé nincs czigorával keverve és indiai kávé néven fog forgalomba jönni. Nagyon ajánlom a megpróbálásra. Felülmul idáig mindenféle darált kávé. Továbbá ajánlom kitűnő zamatú pörkölt és nyers kávéimat. ajánlok új szepességi és stokerai lenesét és borsót és mindenféle főzeléket, diót és fűszereket a legszolidabb árban. Vidéki megrendéseket bérmentve küldök.

Az igen tisztelt közönség szíves pártfogását kérve maradok

tisztelettel

JÁNOSSY BÉLA

kenyér-piacz.

Kiváló új fajta darált kávé.

Minden köhögés

ugymint a légeső, torik, tüdő katarhalikus megbetegedésnél, továbbá légzési nehézségek, szűk mellűég, Asthma, oinylkúadás, hörg és gőrcsős köhögés, rekedtség, a torokbani csiklandozást — kezdődő tüdőbajt leggyorsabban gyógyít és tavolít el az évek óta kiváló hírnévnek örvendő, osi előadás szerinti készített és az orvosok által ajánlt szer: St. Georgs-thea csomagja 50 kr. és az ahhoz tartozó St. Georgs-katarrh-por doboza 50 kr pontos orvosi utasítással.

Eredmény már pár nap alatt látható.

Két csomagot al kevesebb nem küldetik.

Postai küldésnél csomagolás és favarlevélet 20 krral több. Minden megrendelés intézendő St. Georgs-Apotheke, Wien, V.2. Wimmer-Gasse 52.

Az összeg postautalványon előzetes megküldése ki vántati

Kéretik a hirdetést kivágni és megőrizni.

Első

temesvári játékkártya-gyár.

Mayer János

Temesvár-Gyárvaros.

Ajánlja dusan folszeletelt raktárát a legjobb minőségű és mindennemű játékkártyákban, u. m.

svájci, whist és tarokkártyákat stb.

mosható és nem mosható fajtákat.

Kivánatra bármely fajta, gömbölyített aransarkkal látható el.

Arjegyzék ingyen rendelkezésre áll.

A föld-mivvelődésügyi min. k. ministertorium felügyelete alatt a lo országos központiminta-pincze palatczk borainak foraktára.

Egy nagy üveg Rum és egy csomag finom chinai tea 1 frt.

Egy nagy üveg Rum és egy csomag finom chinai tea 1 frt.

Finom

Rumok, teák, és teasütemények, halak, sajtok, datolya, malagaszöllő, mogyoró, pergett és sejtes méz, — boszniai, bányai és bordói szilva. Kitűnő asztali-, pecsenye-, csemege és gyógyborok. — Spanyol és francia csemegeborok. Magyar és francia Pezsgők. — Magyar és francia Cognac és likörök. — Szerémi szilvórium, tencseni borovicska. — Különféle szalon-czukorkák és csokoládé Dessertek, valamint Karácsonyi cikkek óriási választékban. Főzelékek, mint: szepességi és stokerai borsó és lencse, dió, lekvár, finom lengyel szárított gomba, stb. stb. kapható:

KONTSEK GÉZA

előbb **GASZNER KÁROLY**, fűszer, csamege és barkereskedésében

Kossuth (Cségléd-utca).

Uj árjegyzéket kívánatra bérmentve.

Erstei világhírű szilvórium forde Bartholovich fia készített nreinek kizárólagos foraktára.

Egy nagy üveg Rum és egy csomag finom chinai tea 1 frt.

Borszei foraktára Debreczen bor és élelmiszer korr fűszerek közzében. — Minden-tele orozz karatárkára direkt behozatál. — teák nagy raklara Debreczen és vidékerek. — Minden-tele orozz karatárkára direkt behozatál. — teák nagy raklara Debreczen és vidékerek. — Minden-

Ranunkel H. és Fia

posztó és kézműáru nagykereskedésükbe (Fő-utca 1711. sz. a.)

megérkeztek a legújabb bel és külföldi **gyapju divatszövetek,**

melyek igen jutányos áron adatnak el.

A mult évről megmaradtak pedig gyári áron alul árusítatnak ki.

Ugyanott több rendbeli kényelmes lakás azonnal kiadó értekezhetni az üzletben.

MAZUR KÁROLY

gép, kazán műhelye és kutfurási vállalkozó

Debreczenben, Gyár-utca a kir. törvényszék mellett elvállal helyben a város bármely részén

jó ivóvizü kutfurásokat

teljes jótállás mellett 55 mm. (2 angol hüvely) kovácsolt vascsőből:

fekete csőből 25 frt, horganyozott csőből 40 frt.

Raktáron tart mindenféle **szivattyukat**, melyeket egészen felszerelve felállítva részletfizetésre is eszközöl.

Elvállal külön alku mellett jutányosan vidéken is kutfurásokat.

Mélyen leszállított árak!
 Üzletáthelyezés és megnagyobbítás miatt
 minden a készleten levő
üveg-, porcellán, szalon
és FÜGGŐ lámpákat
 a legolcsóbb árakon árusítom
 ki, november 20-tól 1897. febr.
 15-éig, melyre a n. é. közönség
 figyelmét felkérem.
 Teljes tisztelettel
Mocsáry Lajos
 a „BIKA” szállodával szemben.

KÖHÖGÉS,
 rekedtség és elnyájkásodásnál
 a torok és légzési szervek
MINDEN ZAVARAINÁL
 melegen ajánljuk
EGGER
 kitűnő hatású
mellpasztilláit.
 Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban, minden gyógyszerárban és nevezetesebb gyógy-füszerezletben.
 Fő és szétküldési raktár:
EGGER A. FIAI
 Nádor-gyógyszertára
BUDAPEST, Váci-körút 17.

Első debreczeni
paplan-gyár
 Debreczen, Széchenyi-utca.
Paplanok, madráczok
 mérték szerint
 gyorsan és pontosan elkészítetnek.

Előresemmi költség!

Földbirtokosoknak
 olcsó törlesztéses kölcsönt
 ajánl
 és a legrövidebb idő alatt
 lebonyolít
BALOG EDE
 DEBRECZEN
 Nagy-Várd-utca 2125. szám.

Félszázad óta
 kitűnőnek elismert
Arany érem Dr. Sichulsky-féle **Érdem érem**
 Pécs 1888. **Temesvár 1889**

Arczenőcs és mosdóvíz.
 Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírök és bámulatos hatásuk képezik. Megbízható sikerrel használtatnak szeplő és májfoltok, a forróság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztálatausága ellen. Egy nagy tégely ára 70 kr, egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt, egy kis üveg 50 kr. Hozzávaló Mandula-korpa szappan 35 kr.

JOLIESSANTE-CREME
 bőrfinomító és szépítő szer.
 Kitűnő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kiütések elűzésére. Egy üveg ára 1 frt 65 kr.

JOLIESSANTE-PUDER
 fehér, rózsás és sárga színben.
 Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. — Az arcra láthatatlanul tapadva annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 80 kr, egy kis doboz 50 kr.

JOLIESSANTE-FOGPOR
 egészségesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és buzdódásuk eltávolítására s megóvására, mely által egyttal a foghúsa is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 50 kr.

JOLIESSANTE-SZAPPAN
 már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb toillet szappan. A bőrt finom és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, üde kinézését. Kívánatra mintadarabok ingyen adatnak. Egy darab ára 40 kr.

Haj-Restorer
 biztos szer a megöszült haj eredeti természetes színének visszaállítására. Egy üveg ára 1 frt.
Kapható: Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán. — **Debreczenben:** Tóth Béla gyógyszerárban (Tisza-Palota)

HIRDETMÉNY.
 Ó cs. és apost. k. r. Felsője f. é. október hó 4-én Budapesten kelt legfelső elhatározásával leggyelmesebben megengedni méltóztatott hogy a f. év végével rendezendő
XIX-ik jótékonycélú m. kir. állami sorsjáték
 remélhető tiszta jövedelme akként osztassék fel, hogy 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére létesítendő alap, 2. a kézdi-vásárhelyi „Stephánia” menedékház 3. a budapesti első gyermekmenhely 4. a kolozsvári „Mensa Akademia.” 5. a szűnidei gyermektelep egylet, 6. a fehér kereszt-egylet 7. a Cirkvenica mellett létesítendő tengeri gyermekórház és 8. az első budapesti szegény gyermekkert-egylet egyenként egy tized; míg a 9. a budapesti „Erzsébet” kórház-egylet, 10. a győri nádorvárosi leányórház és 12. a budapesti VII. kerületi népkonyha egyenként egy huszadrészből részesíttessék.
 E sorsjáték összes 3282-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint **60 000 forintra ragozák** és pedig:

1 főnyeremény	60000 frt	2 nyeremény egyenként	2000 frt
1 „	15000 „	4 „	1000 „
1 „	10000 „	20 „	500 „
1 nyeremény	5000 „	50 „	150 „
1 „	4000 „	200 „	50 „
1 „	3000 „	3000 „	10 „

az összes nyeremények készpénzben fizetelnek ki.
 A húzás visszavonhatatlanul **1896. évi december hó 28-án** Budapesten történik.
Egy sorsjegy ára 2 frttal c. é. van megállapítva.
 Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővármház, félemelet), a hová a megrendelt ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi lottó-, sós adóhivatal, a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Merkur”-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyaruló közegnél.
 Budapesten, 1896. október hó 4-én.
M. k. lottó-Igazgatóság

Lamarche Albert faraktára
DEBRECZENBEN.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a **Hatvan- és Nagymester-utcák végén, a debreczeni helyi vasut ugynevezett lótelepén** létesített
tölgy-, tűzifa és épületfa raktárunkon
 mindenkor a legjobb minőségű tűzifa kapható.
A tűzifa árak következők:

Egy köbméter azaz 1/4 öl jó minőségű száraz hasábfá	2 frt 95 kr
Egy köbméter azaz 1/4 öl jó minőségű I. osztályu botfa	2 „ 50 „
Egy köbméter azaz 1/4 öl III. osztályu tűzifa	2 „ 35 „
Egy köbméter azaz 1/4 öl száraz nyárfa	2 „ — „
Egy köteg vágott és aprított tűzifa	— „ 18 „
100 kiló vágott és aprított tűzifa	— „ 80 „
Egy köteg vágott és aprított nyárfa	— „ 11 „

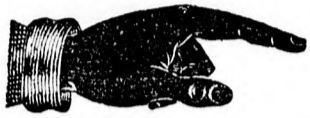
Egész kocsiakományoknál engedményt adunk. Tölgyfa fűrészárakat készletben tartunk és megrendelésre azokat nagykereskedelmi fűrészgyárunkból szállítjuk.
 Szíves megrendeléseket közvetlenül az említett faraktárnál és a helyi vasutnál, nemkülönben Brill Illés hivatalnokunk Nagy-Hatvan-utca 1571. sz. a lévő lakásán kérjük eszközölni.
 Kívánatra a megrendelt fát — jutányos fuvarbér mellett a házhoz szállítjuk.
 Teljes tisztelettel
Lamarche Albert faraktára.

Muffok, sapkák,
szőrme-árak
fél árban.

Tulhalmozott raktár miatt

Gyermek-ruhák
fél árban.

Leszállított árak mellett
Nagy Karácsonyi vásár!

Divatos téli kabát

6 frttól feljebb.

Elegáns téli gallér

10 frttól feljebb.

Szőrme gallérok

12 frttól feljebb.

Egész hosszú bundák

18 frttól feljebb.

Legszebb diszitett női kalapok

2 frt 50 krtól feljebb.

Rózsa Lajos, női felöltők és kalap-áruháza

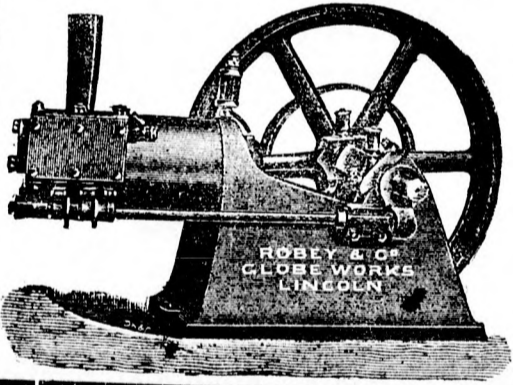
Flanel és barehet
Blousok
fél árban.

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Báli belépők
nagy választékban

ROBEY & Comp. BUDAPEST

IX. RÁKOS-UTCZA 5-9.

Szabadalm. „ROBEY” légszeszmozgonyok

egyszerűség,

erős építési modor

és

legcsekélyebb légszeszfelhasználás

által tűnnek ki.

a legjobb ERŐMŰ

kisiparosok számára.

BOROS TESTVÉREK

(női divatáruháza Debreczen, Kossuth-utca 3. szám.)

Kirakataiban megválasztható

KARÁCSONYI AJÁNDÉK.

Egy Blousra való 5 mtr selyem, diszszel együtt 1 frt 37 kr.

Egy ruhára való 6 mtr gyapju kelme, diszszel 1 frt 27 kr.

Egy ruhára való 7 mtr mosò barchet 1 frt 19 kr.

Házi és diszkötények, selyem és gyapju Echarpok.

Selyem, berlini és gyapju kendők, kávé teríték, ágyterítők, függönyök.

Vásznak, zsebkendők, férfi ingek, női fehérneműek, esőernyők, vállfűzők.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.